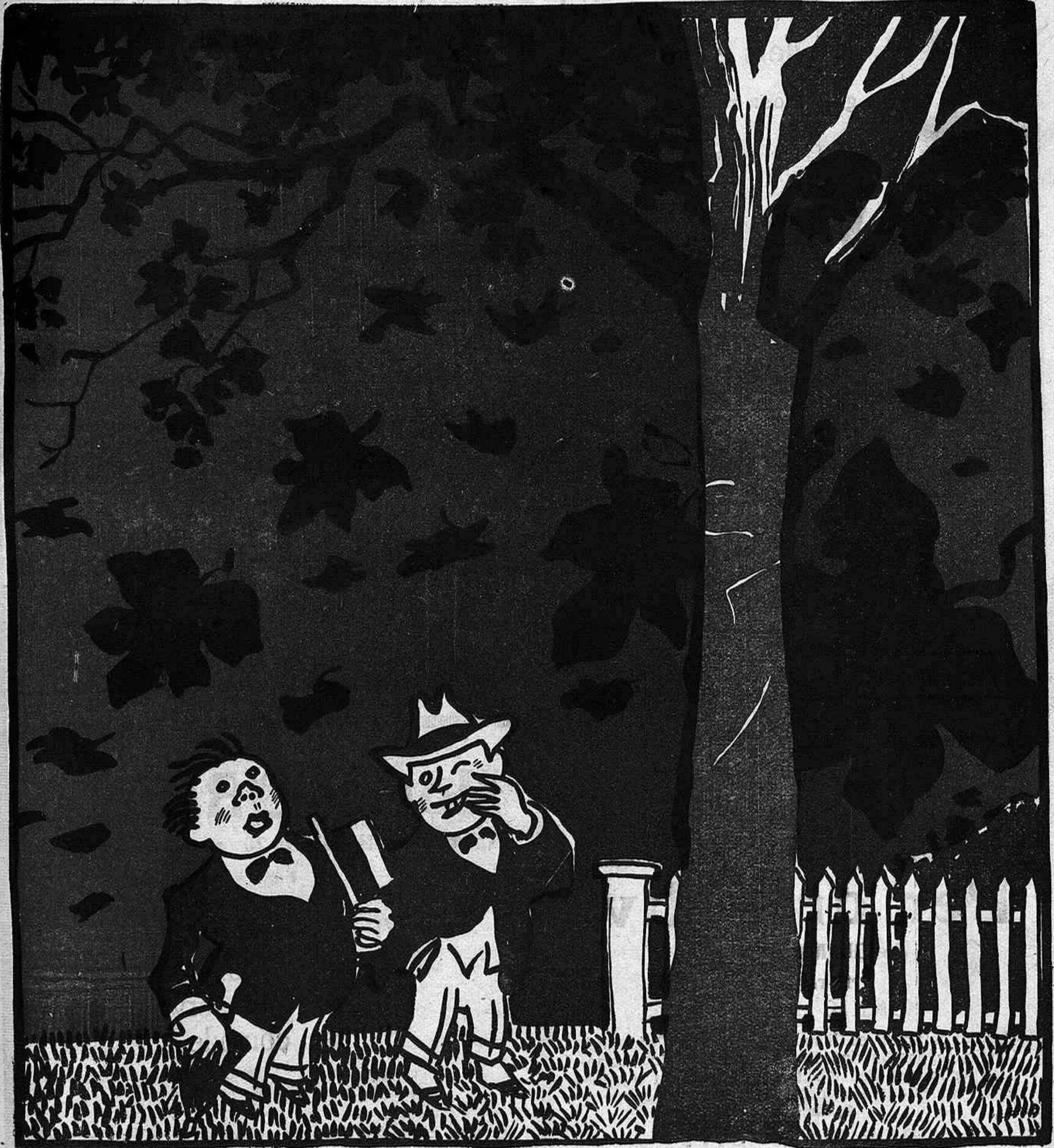

Barcelona 1 d'octubre de 1926

Lesquella de la Torratxa

Num. 2467 :-: 15 cts. :-: Atrassats 30

LA POESIA DE LA TARDOR

—Mira, noi, ja cauen les fulles!
—Ja era hora!

Teatre Còmic

L'èxit dels èxits

La grandiosa revista

Joy-Joy

Totes les nits

*Dijous, dissabtes i festes
a la tarda*

NOVETATS Teatre Català

VETLLADA INAUGURAL: Demà, 2 d'octubre

Per dret diví

de GUIMERA I VIA

PROTAGONISTA

ENRIC BORRAS

Decorat dels mestres Vilumara, Alarma i Batlle i Amigó
Vestits segons figurins d'Apel·les Mestres, confeccionats per la casa Penalba Demaneu llistes a comptaduria, on es despatxa per a les deu primeres representacions de

PER DRET DIVÍ

OLYMPIA

CIRCO ECUESTRE

INTERESANTE PROGRAMA

Compuesto de grandes y nuevas atracciones

Éxito definitivo de los divos de la pista

POMPOFF Y THEDDY

Butacas a ptas. 4 y 3 : Asientos 1'50

Entrada 0'70

TODOS LOS JUEVES Y SÁBADOS

Matinée a las 4 y media

BICICLETES
MOTOR

Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 4 - BARCELONA

Els *menús* més deliciosos són els
del restaurant

Grill-Room

Escudillers, 8 :-: Café - Bar - Restaurant

Hotel ORIENT

RAMBLA DEL MIG, 20 :: BARCELONA

El més confortable
El més espaiós
El més ben servit
El més còmode

PREUS MODERATS

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

LA "RENTRÉE"

A hi tornem a ésser tots o quasi bé tots. Ara els carrers tornen a tenir un caire de vitalitat que fins ara no tenien. Torna la tardor al tornar la gent, o torna la gent al tornar la tardor? La tornada de la gent no es pot separar mai del record sentimental de la caiguda de les fulles, de les peremptòries necessitats de diners, de la iniciació de molts negocis o de la cerca d'una nova excusa per a no pagar el que es deu. Fins ara es deia:

Sí, veurà, què hi farem! Som a l'estiu. No es fa cap negoci. Veurem més endavant, quan la gent torni.

Ara bé: la gent ha tornat, i cal cercar la manera de sortir-se'n.

Els taxis van menys vuits; els teatres tornen a ésser oberts; les campanyes teatrals s'inicien amb una empenta agressiva i vibrant. Els llibreters tornen a vendre llibres; les terrasses dels cafès tornen a veure's amb gent; les modistes treballen molt; s'acaba la dictadura dels banys de Sant Sebastià. Les nostres cortisanes ja no es banyaran fins l'any que ve per Sant Joan. Tot rutlla amb vigorositat. Amb la tardor, la ciutat canvia la pell com les serpents. Aquella costum essencialment madrilenya de les abraçades i cops de puny a l'esquena, s'implanta a la nostra ciutat. La gent s'abraça efusivament, preguntant-se per la família, pels viatges fets, per l'estiu que passa.

—Hemos estado en París y Bélgica...—es sent a dir als que han estiuejat baratet.

—Hija, un ojo de la cara nos costó nuestra permanencia en Caldetas!—diuen els altres.

Les pells són roges, bronzejades, dures, tivants... Eltes tornaran a obrir-se i el *charleston* ciutadà brincarà com fins ara no ha brincat encara. Abans, aquesta hora també era l'hora de les Corts. Ara solamente es l'hora de les Corts Catalanes o de la Gran Via, millor dit.

Es l'únic que trobem a mancar. Pel demés, tot ens és igual. S'apujaran una mica més els preus dels aliments i les potències financeres llençaran al carrer quaranta emprèstits nous.

Ara, en aquesta hora ciutadana, en aquesta hora de

la *rentrée*, cal acabar amb el prejudici d'un vell adagi sense importància. S'ha dit sempre "Any nou, vida nova". No és del tot cert. El dia 31 de dseembre és sempre igual que el dia 1 de gener. Es ara a la tornada de l'estiueig, els que l'han pogut fer o els que han volgut estalviar gastant al poble menys que a ciutat, és ara quan la gent si no canvia de manera de fer, o almenys pensa canviar, es creu que tots els pensaments o plànols acumulats durant l'estiu, seran realitat... "Any nou, vida nova", no. "Tardor nova, possibilitat de nova vida". Així estaria millor. A l'hora en què s'apropa l'ambient mortal per les poques "dames de les Camèlies" que encara tenim per estar per casa, és quan es pensa en la vida nova. Cosa que ja sembla impossible, perquè sembla que per nosaltres no hi ha redempció possible.

FRANCESC MADRID.

UNA PROVA D'ESTIMACIÓ

Un xicot pintor, home intelligentíssim i excellent artista, conegut arreu del món, s'enamorà perdudament d'una noia deliciosa. La seva estimada era filla d'un abassegador que durant la guerra va fer més de 20.000.000.

L'home es retirà del negoci i muntà la seva casa amb gran riquesa i comoditat, però no amb el gust que caldria. El pintor es decidí anar a demanar la xicota. Es posà el seu jaqué i estrenà capell, guants i botins. Tota la família, en incorporació, el rebé al saló gran, un saló ple de coses riques i molt or i argent autèntics.

Abans de voler encetar el tema que el duia a la casa, l'espíritual artista volgué lloar-los-hi el domicili, el palau que els hi digué.

Per fi es fixà amb un preciós rellotge.

—Quina joia! Es digna d'ocupar un lloc d'honor en un museu—digué—. Es isabelí autèntic, no és veritat?

I la veu estimada respongué:

—Isabelí? No. Es tot de bronze.

No obstant això, el pintor demanà la mà de la noia. Realment, es necessitava estimar-la, era un model d'aimants.

L'HOME HONRAT

Dos amics es troben pel carrer.

—Has vist quin èxit el plebiscit organitzat pel Govern?

—No. Fa més de quinze dies que no he llegit cap diari.

—I com és?

—Ja t'ho diré. Vaig trobar un braçalet d'or i temo trobar un anunci del que l'ha perdut. I estic decidit a evitar-ho. M'entén? Sóc un home honrat i si llegís l'anunci em veuria obligat a tornar-lo.

GLOSSARI

LA MISERIA D'AQUI I EL LUXE D'ALLA

Una senyora francesa, amiga nostra quan érem més joves i més alegres i ens dedicàvem a la perversitat del cabaret i l'adulteri (sic), ens escriu des de Deauville.

No té res a dir-nos més que fer-nos saber aquest fet transcendentalíssim: ha passat un mes a Deauville, freqüentant la companyia de prínceps, aventurers, multimilionaris, actrius de la Comèdia Francesa—que acostumen a ésser les actrius més dolentes del món, i altra gent estranya.

Per a la nostra amiga l'estiueig és això: la sala de joc, el te o l'aperitiu de la Potiniere, el ball, la platja, els concerts, el teatre, el flirt, el canviar de vestit tres o quatre vegades al dia. Ella no comprendria el nostre estiueig en

CARME FLORES

La més salada i simpàtica de les cupletistes

(“La Veu” en diu coblejadors.)

una masia, blanca i solitària en la muntanya, acompanyats d'un gos, d'una dona i d'uns quants llibres.

Però això no és el que ens interessa. Cadascú té els seus gustos. I la gent ximple diu que contra gustos no hi ha res escrit. La nostra amiga, en un moment de soledat, ha omplert quatre cares de paper per a detallar-nos el luxe escandalós, abominable, de la platja mondana. Ens conta aquesta amiga nostra que, a la platja, als matins, s'han vist maillots d'or, de plata, de perles teixides entre sí, de nacre. Que les gorres de bany van ornades amb aigrettes de tres i quatre mil francs.

A nosaltres, això, en les actuals circumstàncies, ens fa un profund fàstic, ens causa una profunda indignació. A tota aquesta gentussa ben vestida que llença els diners d'una manera tan idiota, per comptes de novelles franceses, que és el que llegeixen, els obligariem a llegir el Kempis.

Perquè és infame que mentre uns es moren materialment de fam, els altres es gastin un grapat de mils francs en un trajo de bany. Perquè és infame que es mercadegi amb la Beneficència com es mercadeja a Barcelona; que als hospitals no hi hagin llits per als malalts; que els asils siguin presiris; que un home, a Madrid, caigui mort a la porta del Ritz i que se li trobi a la butxaca una carta concebuda en els següents termes: “Sóc honrat. Sóc treballador sense feina. Qualsevol dia em trobaran mort al mig del carrer.”

La societat capaç de tolerar això ens causa un absolut menyspreu. És la societat infame, idiota, que ha produït la guerra, el charleston, el cabell curt, la faldilla més curta que el cabell, el cubisme, el dadaisme i tres o quatrecentes ximpleries més. De la nostra tothom en dirà l'època ximple. Però algú en dirà, també, l'època infame.

Potser ens hem posat massa serios. Ja està bé posar-s'hi de tant en tant.

VIRAI.

CANÇO EROTICA

El meu amor em ve només de tu, estimada;
m'encongeixes el cor amb la teva alenada.
La teva blanca mà m'amoixa dolçament
i el cel es fa més blau i la carn se m'encén.

Em claves ton esguard i tanco les parpelles
i es fa la nit en mi: la nit plena d'estrelles!...
I quan torno a obrir els ulls et veig la cara roja
com un dia que neix amb una aubada boja.

Quan el teu llavi cau dessobre del meu llavi
sento endinzar-se al cor, amb la fredor d'un glavi,
el dolç extremiment que ferint extasia
i va esprement la sang com una malvasia.

La mel dels teus petons és una mel tan pura
que fa pensà en la mort perquè la vida atura;
la mel dels besos teus és una mel rosada
feta d'illusions i carn a la vegada...

La teva pell sedosa i el rostre enyoradís,
el gràcil cos que vibra i el teu alat somrís,
són una meravella que de goig em consum
i em fa la vida clara: visc de la teva llum.

ENRIC LLUELLES.

UN ANUNCI CURIOS

No fa pas molts dies, un diari barceloní que gairebé només publica anuncis i esqueles, portava el següent anunci:

“El senyor X. X. desitja veure la seva germana Sofia X de Z. quan més aviat millor, per a demanar-li perdó del mal que li ha fet. El senyor X. X. serà a casa seva, Passeig de Gràcia, núm...., cada dia de tres a sis de la tarda.”

Es ben original dir coses avui, per mitjà de la premsa. Es el primer cop que ho veiem. Altrement, no és pas recomanable.

L'altre dia en parlàvem, a la nostra Redacció. En Lluís Capdevila digué que li sabia molt de greu no poder conèixer aquest senyor, perquè té la certesa de què és un excellent tipus per protagonista d'una comèdia; l'Angel Samblancat es va compadir profundament d'aquest pobre home X. X.

Comprenem que quan algú ha fet mal a la seva germana li vulgui demanar perdó, i per a poder tenir l'ocasió l'espera cada dia a casa seva de tres a sis de la tarda. Però, tan mateix, cal tenir un caràcter ben estrany, per a dir això des d'un diari que pot ésser llegit per tothom de la ciutat i de fora! Un altre, no tan despreocupat, la cercaria allí on fos i li diria en la intimitat, sense voler-se exposar a què tothom digués: “El senyor X. X. ha fet mal a la seva germana.”

Cal ésser sincer; s'ha de posar la sinceritat per damunt de tot. Però, amics, la sinceritat també té un límit. Passar aquest límit, creiem que ja és ésser boig.

ELS DIAMANTS I LES PERLES

Un individu molt elegant, tan elegant com hàbil, es presentà a diverses banques de Madrid i es féu donar, a cada una, la quantitat de 18,000 a 20,000 pessetes per uns magnífics collarets de perles. Totes les banques li donaren de seguida les quantitats; les perles eren magnífiques. Al cap d'un temps, una banca féu examinar les perles: eren falses!

Les havia fabricat una casa de París, la qual havia volgut fer perles falses tan ben fetes que s'arribessin a confondre amb les bones. Ho aconseguí plenament; àdhuc els banquers s'hi enganyaren.

Això és un nou cop fatal per a la perla. Avui, la perla ja no té cap valor, perquè és difícil distingir les bones de les falses.

La dona que té un collar de perles bo, és com si no tingués res, perquè poca gent el prendrà per bo. Nosaltres, francament, aconsellàriem a tothom que en comprés de falses, que valen tant, visualment, com les bones. Les perles aniran caient en desús de dia en dia; però les perles tenen una gran bellesa i cap persona de gust les abandonarà del tot; és a aquestes persones que aconsellem que adquireixin perles falses.

Les elegants no voldran dur res que pugui semblar fals (i són tantes les elegants que les duen falses!). Els collarets de diamants prendran un gran esplendor. Un collar de perles, entorn d'un coll de dona, pot enganyar a tothom. Un collar de diamants no enganyarà a ningú; es distingeixen de seguida els diamants dels culs de got. Però aquesta moda serà fatal per a les elegants que duen pedres falses; elles, com a elegants hauran d'adoptar la moda, i els diamants hauran d'ésser bons! D'aquesta feta augmentaran el nombre de casades que prenen amant.

EN MANUEL FONTDEVILA

Durant molts anys, a la Rambla sols hi havia un *puro*: el *puro* d'en Manuel Fontdevila. Era un *puro* tivat, seriós, transcendental. S'anava cremant a poc a poc, donant-se compte de la importància del seu paper social. El *puro* semblava que compregués que la seva tarja de presentació, en aquest cas, era la marca de la fàbrica, el cognom de la família, l'arbre genealògic del tabac, devia manifestar-se amb una austeritat abracadabrant. Darrera del *puro* hi havia en Manuel Fontdevila. No es comprenia un *puro* sense en Manuel Fontdevila. Els *puros* importants tots van a parar als llavis mo-fetes del cònsol honorari de Granollers. Abans eren perseguits els *puros* de Barcelona, ara les “labores” dels estancs madrilenys que tenen una mica de cara i ulls, se'ls fuma, sense excepció, en Fontdevila.

En Fontdevila ha estat a Catalunya la tradició, la continuïtat de la broma. Quan aclucaren els ulls l'Albert Llanas, en Peius, tota la gentada que seguiren a Utrillo i a Rusiñol en l'aventura dels “Quatre Gats”, etc., en Fontdevila sigué la gràcia barcelonina, la bohèmia, la reacció contra la carrincloneria intel·lectual, l'humorisme *bon enfant*. Com els seus antecessors, va estimar-se més deixar sobre les taules de cafè llurs humorismes a escriure'ls i guanyar-se la vida.

Ara s'ha decidit a treballar. Acaba d'estrenar un drama amb èxit, “La dona verge”. Quasi quasi es fa “El Liberal”, de Madrid, ell tot sol. Diuen que està escrivint

dos drames, sis novel·les, vint sainets i un llibre de records. Es curiosa la paradoxa i inversemblable. Però no els sembla extraordinari que "un laborioso català" hagi tingut d'anar a l'ambient mandrós i sensual de la meseta per a sentir la formigor del treball? Per això tan sols, segueix en Manuel Fontdevila essent el màxim humorista de Catalunya.

AL MARGE D'UN COMENTARI

En aquestes mateixes planes Francesc Madrid ha glossat, amb una modalitat brillant i ardida, en defensa de l'esperit vivent de la ciutat, enfront del ruralisme, innocent i poca-solta, que ha envaït en un temps tots els caires de l'espiritualitat catalana.

Des del teatre, la novella, el poema, la narració i el conte, qualsevol escriptor s'ha vist en la necessitat, sigui per tradició o bé per convencionalisme, de valdre's del tòpic rural, per a ridiculitzar la ciutat. Segons aquests escriptors, les ànimes bones, les accions honrades, altruistes els grans heroïsmes... etc., etc., sols són propis de la muntanya i els seus fills.

Res menys més equívoc. Tot el sentiment pairal, els enamoraments idíl·lics, les accions heroïques que mouen l'engranatge rural—a muntanya—, sols són mobilitzades per la hipocresia i l'egoïsmes. D'això no us en quedi cap dubte. Trobareu excepcions; però la generalitat corporativa és així.

Té raó Francesc Madrid al dirigir-se a les joventuts ciutadanes: Hem d'escriure l'anti-"Terra baixa"!

Veritablement la ciutat, la llaga viva, que sent, que pensa i que treballa—que sofreix el flagell de les més grans baixeses i misèries, ensems que frueix el gaudi de les més grans glòries—, té motius prou sobrats, té prou drama, prou heroïsmes i prou tragèdia per plasmar el geni de l'anti-"Terra baixa".

Francesc Madrid, al dirigir-se a les joventuts ciutadanes, s'hi ha dirigit amb un clar sentit provocatiu. Ha demanat la superioritat espiritual de la ciutat damunt el camp. La seva provocació, ha estat una provocació ferma, lleial i molt lògica. La ciutat ha d'incorporar la seva civilització, els seus esforços intel·lectuals, els refinaments de la seva cultura—no imposar-se—per damunt de la banalitat contemplativa de muntanya.

D'aquí neix la nostra discrepància. De totes maneres, cal reconèixer la valor positiva de la ploma de Francesc Madrid, a la meua ploma inexperta, de joventut.

A Catalunya existeix un exèrcit d'intel·lectuals, d'apel·lació dita "comarcal", més o menys disciplinat, per a fer valla a aquestes reivindicacions ciutadanes. Fins avui dia, la ciutat, ha estat refractària als esforços intel·lectuals que li han ofert les artèries rurals. I cal tenir en compte, que, malgrat aquest menyspreu, la comarca ha produït una gran part, ben estimable, de valors veritables de la nostra terra. Això és innegable.

Malgrat tot, cal reconèixer la carrincloneria artística que ens ha mostrat, mantes vegades, la gran massa cultural, de ço que anomenem comarca, al voler influir en la vida cultural ciutadana. De la mateixa manera que fóra—i és per pura paradoxa—, la imposició a la muntanya de l'aristocratització de la cultura, amb el transport de la imatge del *cabaret* i el districte V.

Més que un atac a la muntanya, creiem més necessari

una reivindicació total, uniforme, de tota la intel·lectualitat catalana. Perquè la ciutat desconeix la muntanya, ensems que la muntanya desconeix la ciutat. No s'han conegut mai. Quan han sentit parlar d'agermanació espiritual, s'han girat l'esquena mútuament, receloses i misantròpiques.

I al dirigir-nos a les joventuts, no sols hem de dirigir-nos a les ciutadanes, sinó a tota la joventut de la nostra terra, que sent el foc d'una idealitat. Quan els esforços intel·lectuals d'aquesta joventut siguin compenetrats, fosos en l'ara de la idealitat, quan l'intercanvi sigui perfecte, llavors posseïrem la Catalunya-Ciutat veritable i ponderada. Ara com ara, mentre es parli d'estrictes superioritats intel·lectuals, més o menys demòcrates, no podem creure en l'efectivitat d'una Catalunya-Ciutat veritable.

CLAUDI DE VILANAU.

EL TABAC

Fa molts pocs dies, un diari francès es queixava amargament que al seu país es tingués una preferència pel tabac estranger. La gent, deia, té preferències, purament per snobisme, per les cigarretes egípcies, que—afegeix—*sont égyptiennes à la manière de ces gens qui se disent espagnols*.

En la bona època de les cigarretes egípcies, quan eren molt millor que ara, eren fetes de tabac rus; però ara són de tabacs xinesos, japonesos, búlgars o grecs.

El referit diari es demana indignat per què s'ha d'usar aquesta mena de tabacs, que no valen res absolutament, quan hi ha el tabac francès, que és tan excellent.

Per ell, no hi ha tabac millor que el francès; cal usar-lo, acaba, no ja per fer patriotisme, sinó per qüestió de bon gust.

Heu tastat mai el tabac francès? No val res, res absolutament; és molt més dolent que aquests tabacs que en diuen egipcis. I el tabac dels països del Nord d'Àfrica, colònies franceses, és igualment dolent.

Aquest article del diari de París ens posa damunt la taula la qüestió de quin tabac ha de fumar un veritable fumador, l'home que cerca en el tabac el gust i no la voluptuositat o la costum de fer fum.

Descomptem els tabacs xinesos, japonesos, búlgars i grecs que prenen el nom de tabac egipci. Descomptem el tabac francès i del Nord d'Àfrica. Podem quedar-nos amb el tabac anglès, que tant d'èxit té al nostre país?; no, de cap de les maneres, allò ho pot ésser tot, menys tabac.

I què direm dels tabacs de l'Arrendatària, tabacs de diferents països?

Els paquets de 25, 40, 50 i 60 cèntims i de pesseta, són coses infectes que contenen més trossos d'escarabats que de tabac; els paquets de quart de lliura—tabac de Java, si no anem equivocats—, tot i essent més passadors, són també molt dolents.

Aquells que coneguin els tabacs andorrans, africans, asiàtics, del Nord d'Europa, alemanys, nordamericans, canadencs, i fins i tot els mateixos russos, veuran que, si fa o no fa, són iguals als que hem enumerat.

Què ha de fer, doncs, el bon fumador?

Només hi ha tres llocs on el tabac és veritablement bo: Cuba, Filipines i algunes illes—no gaires—de l'Oceania. Però, això sí, cal ésser ric per a poder-los adquirir. Es bo, però s'ho fa pagar.

La solució és la següent: qui tingui diners que fumi aquests pocs tabacs bons; qui no en tingui, que en fumi de quitrà o que mastegui "chiclets".

MUNTANYENCA

El meu fill i jo ens hem escabollit de casa del nostre hoste, i hem anat a donar un tomb per les feixes i els camps llaurats. Sentats ara en un marge prop del camí, entre el silenci de la nostra solitud ens arriba adesiara un so tènue, llunyà, que ens diu la gat-zara d'allà baix, a la masia.

Hem vingut a celebrar les noces de l'hereu amb la pu-billa d'un mas veí, i ara, els ventrells plens i les testes tèrboles, el bullici del jovent és confús amb les paraules llardoses que tanta gràcia fan als vells sicalíptics.

Jo, que em retrec de tots els platxeris estúpids i inútils, no em trobava gens a pleret en mig d'aquell xibarri, i m'ha estat ben senzill esquivar-me silenciosament. El meu fill—set anys—ha volgut venir amb mi per veure de prop aquestes vinyes i aquests horts de colors encesos que quasi no coneix, sempre reclus a ciutat.

I hem vingut a seure damunt les pedres torrades d'aquest marge, al costat d'un ramat de bous i vaques i eugues que juguen amb llurs plançons. Uns renills han posat a l'aguait tot el ramat i han parat llurs joguines, tot mirant-nos amb malfiança.

Prop nostre pastura un bou superb i macís, de cara ferrenya i pensativa. A voltes distreu el seu pasturatge per alçar el cap amb lentitud i mirar-nos oblíquament. Com deu veure'ns aquest bou, amb unes retines tan gros-

ses com té? No deuran veure, certs animals, les coses desproporcionadament superiors a la realitat? O acàs serem nosaltres qui les veiem desproporcionadament inferiors? Puix si les retines, grosses i petites, abarquen un diàmetre aproximadament igual, o exacte, la imatge forçosament ha d'ésser calcada més o menys petita. Jo m'imagino aquest bou mirant les coses amb un prisma, en relació a nosaltres, la mateixa desproporció existint proporcionalment a totes les coses. Els ulls, certament, no són més que un mitjà pel qual el cervell—l'ànima, diríem—és posat en contacte amb el món exterior, però una alteració d'aquest mitjà ha de desfigurar les coses relativament les unes a les altres. Així certs homes, la intel·ligència dels quals és un poc alterada, reben una impressió desfigurada de les coses i dels actes humans—individuals i col·lectius—i quan creuen posseir la veritat, s'erren de mig a mig.

Així raonava jo, quan alça el cap, el bou, i ens mira amb un esguard indefinit. El meu fill, diu:

—Pare, què deu pensar de nosaltres aquest bou?

—Certament, dins el seu món misteriós, què deu pensar aquest bou del homes, si és que els bous tenen pensament?

NARCIS MATES.

EL PRESENT NUMERO

HA ESTAT VISAT PER LA

CENSURA GOVERNATIVA

DESSOTA EL TEU CAPELL

Dessota el teu capell hi ha la brunor exquisida del teu rostre tan ple de resplendor, la garba dels cabells pel teu capell cenyida com jo em sento cenyit al teu amor.

Dessota el teu capell lluu dolça la mirada que és la mar encalmada del teu esperit, hi passa un somni amb la vela inflada seguint el ritme del va i ve del pit.

Dessota el teu capell color de rosa les idees s'hi apleguen amb fervor i el pensament, las de volar, hi reposa i es torna somni fressejat d'amor.

Dessota el teu capell jo hi posaria tan deliciosament les meves mans, que tot el cos potser em tremolaria de la finor dels pensaments brillants.

Dessota el teu capell sols hi voldria un petit pensament que fos per mi com un estel petit que em fes de guia en la nit solemniel del meu camí.

Dessota el teu capell si una besada un jorn florís per mi, com fóra bellí, la meva ànima fóra extasiada d'un cel d'amor dessota el teu capell.

SALVADOR PERARNAU.

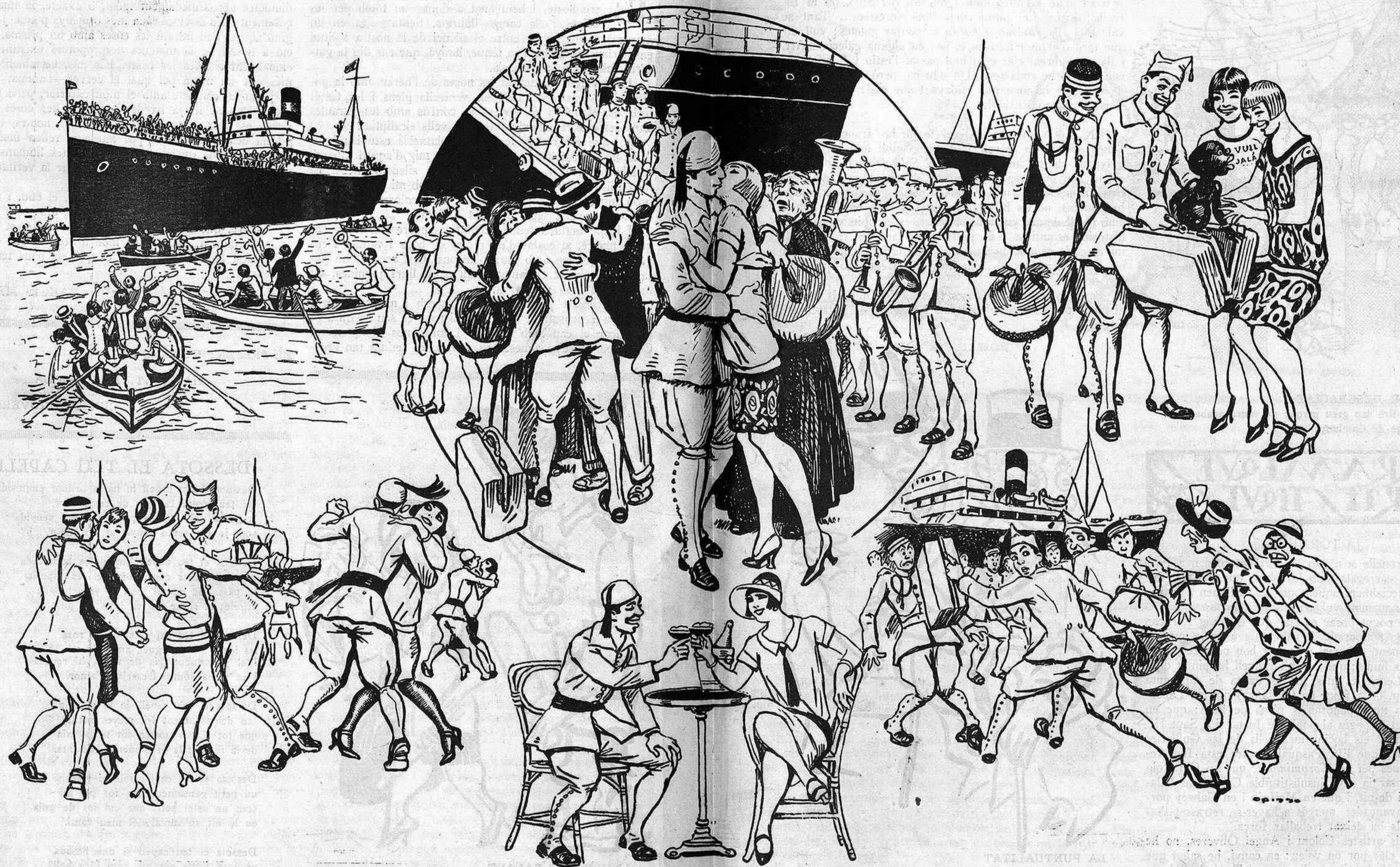

L'“URBANO” GALANT

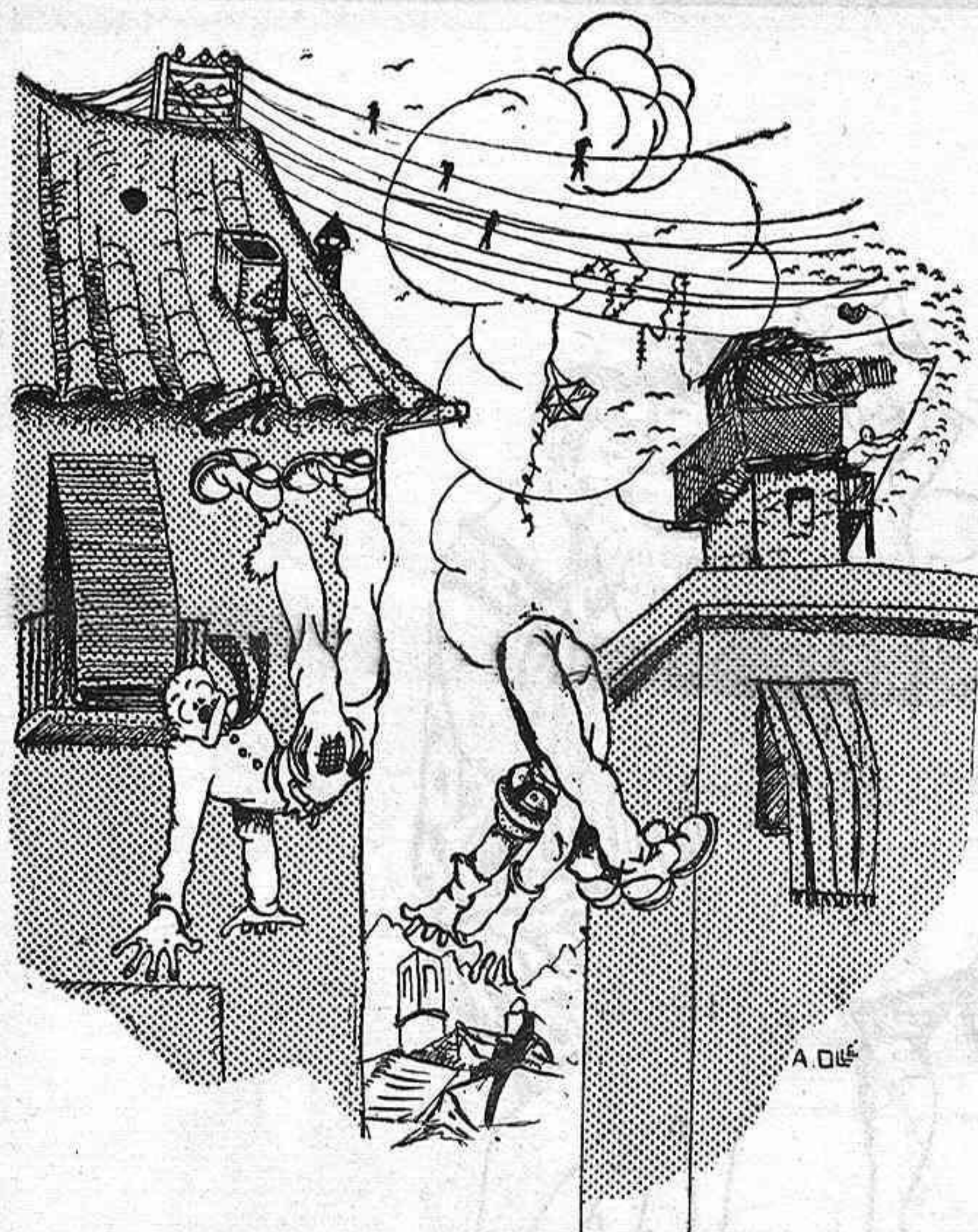
—“Escolti, senyor urbano, que voy bien per anar al Paralelo?”

—“Muy bien! Muy requetebién!”

ELS NOSTRES SOLDATS JA TORNEN

En la seva arribada hi ha hagut de tot, abraçades, rialles, llàgrimes, ballaruga, beguda, madrinas que semblen sogres... i sobretot una gran alegria!

L'AVIADOR DESGRACIAT

—Em sap greu perquè no veuré acabada la Plaça de Catalunya.

JA TORNEN!

Quan els oronells se'n van, els artistes tornen a Barcelona. Tornen carregats amb les obres que han fet durant l'estiu, especialment aquells que es dediquen a mapar la natura viva, nomenats vulgarment *paisatgistes*.

Fins ara he pogut posar en clar que en Puig Perucho ha passat tota la temporada de calor al seu poble, que no és seu, naturalment, del qual n'ha tret bon nombre de retrats a diferents llums; que en Juli Borrell ha pintat dues o tres santes Leocàdies més (no es tracta de cap santa maca, sinó d'una bella finca de Cerdanya) que en Labarta retorna amb nous panorames plens de llum; que en Balasch, tot fent el pagès al poble de Joanet i a Sant Hilari, se n'ha endut els bocins més bells de les Guïlleries cap a Barcelona; que l'Iu Pasqual, encara està fent reculls de coloraines per les *Corominotes*; que en Gili Roig ha tornat a pintar la seva insubstituïble Calella de Palafrugell, de dia i de nit, i que en Meifrén i en Galwey porten teles molt avançades mercès a haver-se retrassat l'estació, ço que els ha deixat treballar força.

En quant als artistes Colom i Angel Oliveres, no he pogut posar en clar por on volen; en canvi, he sabut que l'Antoni Farré s'és bastit una barraca al Turó de l'Home del Montseny, per tal de pintar paisatges de molta perspectiva; que en Mayol ens durà unes quantes sorpreses muntanyenques i que, per ara, no vol dir d'on les ha tretes.

Altres paisatgistes xirois i expressius hi ha, dels quals n'he perdut la pista des del mes de juny darrer: Terruella, el bon jardiner; Ariet, sempre polit; Castellanas, que se'n va anar a l'altre món (Amèrica del Sur), on fa forrolla; Ràfols, el pintor dels llocs feréstecs... Tant se val: tots ells vindran a *bordo* a menjar galetes; vull dir que tard o d'hora treuran el nas en alguna galeria d'Art, i llavors sabrem clar com han passat l'estiu i si han anat endavant o bé endarrera. Un n'hi ha, però, el qual sabem de fixo que ha anat més endavant que mai: el nostre estimat Santiago Rusiñol.

Dels pintors figuristes, val a dir-ho francament, fa temps que no en sé res. I ho trobo molt natural, perquè enfeïnats els uns amb el plafó del *Saló de Sant Jordi* que els hi han encarregat, i ocupats els altres en pintar retrats de persones vives i mortes per a guarnir els salons barcelonins, no els hi resta temps per anar en lloc. Oh, i amb perill de què cultivant els gèneres ensopits de pintura històrica estantissa i de pintura casolana, es trobin amb un atac de reuma, per manca d'exercici corporal que ni els hi deixi agafar els pinzells a mitja edat, ço que fóra ben dolorós, per cert.

Però no pensem en coses tristes, sinó que els paisatgistes ja tornen i vénen contents i satisfets de la tasca estiuenca.

C. ARBO.

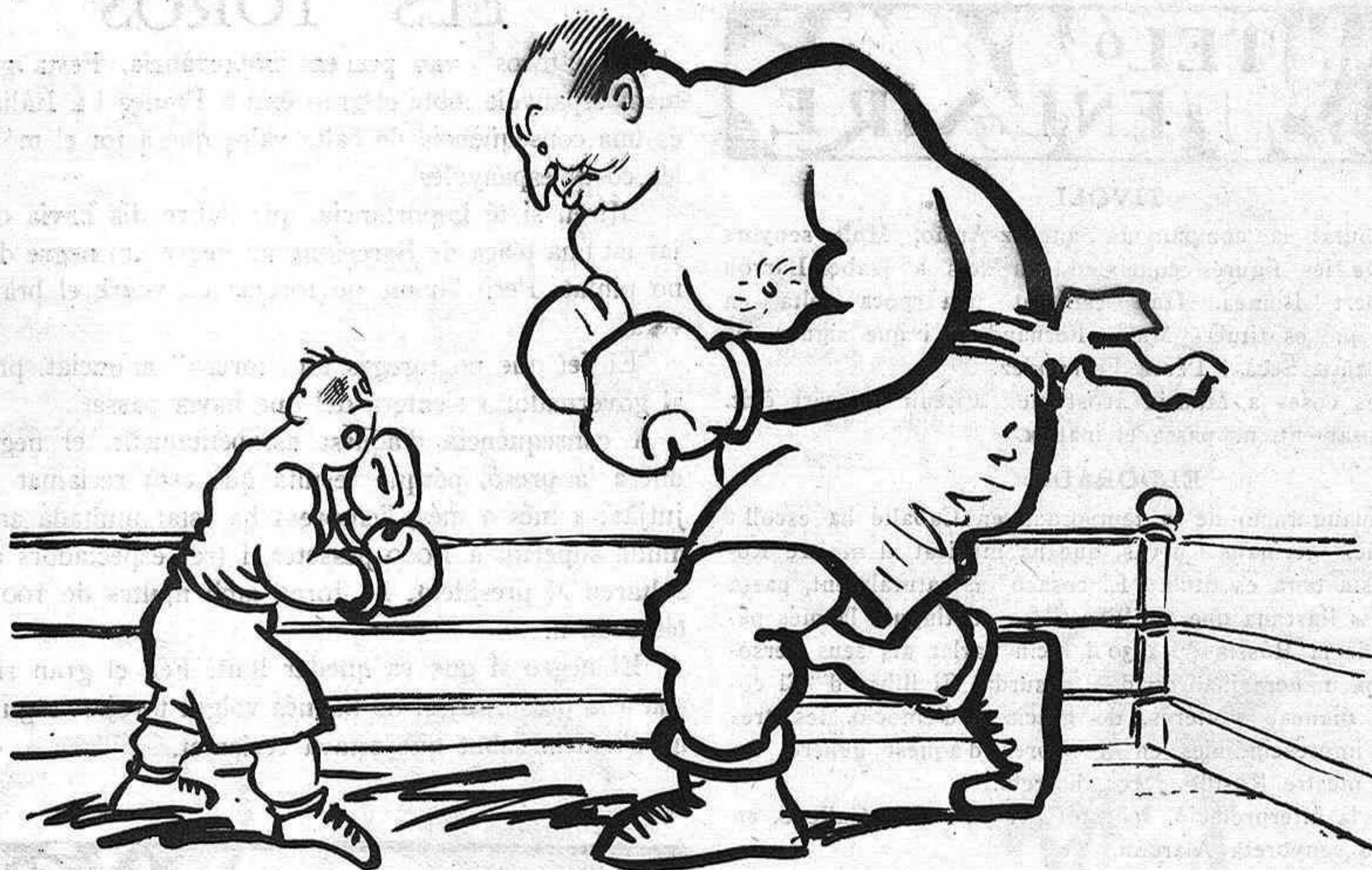

LA PUNTUALITAT

—I què ha dit el metge?

—Que li ha arribat l'hora.

—Doncs ja es pot preparar, perquè sempre ha estat un home molt puntual.

EL CAMPIONAT DEL MON

La força bruta sempre guanya.

COMENTARIS LLEUGERS

FIDELITAT

La premsa diària ens ha portat aquests últims jorns una notícia força interessant.

A un poble d'Itàlia va morir un pobre que, per no desfer la costum, també tenia el seu gos. Un gos que, identificant-se amb les costums humanes, també va assistir a l'enterro del seu amo.

Però no és això el que fa interessant aquesta primera notícia. Aquest gos va fer més que les persones. Les persones van al cementiri, i després d'unes quantes cerimònies encatronades, se'n tornen a caseta. Doncs, ell no va voler-lo deixar, al seu amo. I amb la mateixa filosofia que devia guardar el barracot de canyes i fang, quan el seu amo era viu, es va posar a vigilar la seva miserable tomba. La seva humil estimació de gos no li permetia abandonar aquell que fins llavors havia estat el seu company de misèries i amb el que es deurién haver repartit, més d'una vegada, algun rosegó de pa.

I allà s'estigué, sense moure-se'n, patint fam i perdent carn, fins que la mort el va fer caure sobre la mateixa terra que guardava les despulles del seu amo.

Admirable exemple! I més admirable encara perquè ens el dona un gos. Quants gossos no mereixerien ésser persones i quantes persones no mereixerien ésser gossos! Aquesta fidelitat tan profunda i tan exagerada on la trobem entre els humans?

En lloc

Aquesta fidelitat, l'estimació d'aquest gos a la seva manera, a cop d'ull, no sembla pas digna de la seva condició inferior, sinó pròpia dels homes.

Però parem quelcom d'atenció. Avui els homes podem vanagloriar-nos de la radiotelefonía i de poder anar a vuitanta per hora, i ens divertim ballant el "tequitro" —que és l'últim crit de la moda— fumant opi i ensumant cocaína, cantant les cançons d'en Chevalier o la Lydia Francis i amb tantes altres coses que són els esplais característics de la generació actual; però en canvi són els animals inferiors els que ens donen els exemples de l'amor veritable, de la fidelitat, de la perseverància i d'altres qualitats precioses.

GUARDIOLA PRIM.

EL RETRAT DE L'AVANTPASSAT

Un "nou ric" que durant la guerra guanyà molts diners amb una fàbrica establerta a Sabadell, ara li ha donat per la noblesa. L'home aconseguí un títol de baró i vol fer creure a tothom que descendeix d'una família noble de les més antigues de Catalunya. Ha convertit la seva casa en una mena d'arxiu de les grandeses familiars; cal recordar, però, que un arxiu no sempre significa bon gust. A casa seva hi té armes, escuts, pergamins falsificats, etc. Però li mancava el retrat d'algun cèlebre personatge de la seva família. Cridà un pintor i li explicà el cas.

—Voldria que representés un gironí del segle XIV. Pinti'l ben noble, ben ferreny, ben altiu, amb un aire ben valent. Ha de dur cota de malla posada—li digué.

—I la cara?—preguntà el pintor—. Vol que s'assembli a vostè?

El nou ric reflexionà.

—Sí, és un conflicte. Però, esperi... Ja tinc la solució. Pinti-li la visera del casc abaixada.

TIVOLI

Ha debutat la companyia Sánchez-Arriño. Molt senyors nostres. De les figures coneixem tan sols a Isabel Barrón i a l'Albert Romea. Han estrenat una poca-solta en tres actes que es titula "María Fernández" i que signen els senyors Muñoz Seca i Pérez Fernández.

Aquestes coses a Madrid acostumen a tenir un cert èxit. Aquí, sortosament, no passa el mateix.

ELDORADO

Per a inauguració de la temporada en Caballé ha escollit una obra dels germans Cuevas, que ha musicat el mestre Rosillo. Aquesta obra es titula "El cosaco" i, naturalment, passa a Rússia. Es llàstima que els llibretistes no tinguin la més petita noció de la Rússia de 1830 i facin parlar als seus personatges d'una manera inadequada i absurda. El llibre d'"El cosaco" està mancat d'interès, de gràcia i d'emoció. Les tres condicions imprescindibles en les obres d'aquest gènere. La música del mestre Rosillo, força discreta.

Molt bé la interpretació, sobretot per part d'en Gallego, en Caballé i la senyoreta Alarcón.

APOLO

S'ha estrenat "La dona verge", drama realista en tres actes d'en Manuel Fontdevila. Aquest número ja està en màquina i no podem parlar de l'obra del nostre amic amb l'extensió que voldríem. Diguem tan sols que l'obra obtingué un triomf sorollós. Sorollós i merescut. Indubtablement es tracta d'una gran obra, de l'obra, sobretot, d'un excellent humorista. I no vol dir això que la part dramàtica deixi res que desitjar. Molt al contrari. El diàleg i l'estructura escènica acusen en Manuel Fontdevila a un autor que pot fer grans coses pel teatre.

Diguem també que Maria Vila hi està eminent, eminent de debò, i molt justes les senyoretas Rodríguez i Lliteras. Molt remarcable és també la labor dels senyors Daví, Barbosa, Guibert i Torrents.

ESPAÑOL

Després de l'èxit de "Les mitges virtuts", de l'"Amichatis", per avui s'anuncia l'estrena d'un vodevil traduït per en Salvador Vilaregut, "Ja han tocat la primera".

VICTORIA

Una altra obra d'autors madrilenys. Això és una invasió! Aquesta es titula "Quietos un momento!", i és dels mateixos autors de "Las mujeres de Lacuesta" i, com "Las mujeres de Lacuesta" és una ximpleria.

NOVEDADES

Demà obre les seves portes el Teatre Català que, del carrer de l'Hospital ha passat al de Casp. Ara tindrà un marc més digne i més ample. Això ho deurem a en Josep Canals, empresari d'una voluntat i d'un bon gust a prova.

Els noms d'en Guimerà i de l'Enric Borràs ja constitueixen per si sols un èxit. Nosaltres només tenim un desig: que l'èxit que tindrà "Per dret diví"—que estem segurs el tindrà—, es renovi en totes les obres que estreni després la companyia del gran Borràs.

BARCELONA

Avui la companyia de la senyora Ladrón de Guevara estrena una obra d'autors madrilenys. Encara més autors madrilenys? Sí, senyors! En Torres de l'Alamo i l'Asenjo. L'obra es titula "Sir Alberto".

A veure què passarà.

BOB.

ELS "TOROS"

Els "toros" van prenent importància. Festa genuïna-ment espanyola, obté el gran èxit a França i a Itàlia. Això és una conseqüència de l'alta valor que a tot el món tenen les coses espanyoles.

Mireu si té importància, que l'altre dia havia de torejar en una plaça de Barcelona un negre, un negre de debò, no pintat. Però l'home no torejà; en veure el brau, s'esverà.

El fet que no toregés un "torero" anunciat, preocupà al governador i s'enterà del que havia passat.

A conseqüència d'aquest assabentament, el negre fou dut a la presó, perquè resulta que està reclamat per un jutjat; a més a més, l'empresa ha estat multada amb una multa superior a 1,000 pessetes, i tres espectadors que insultaren al president, ho foren amb multes de 100 pessetes cada u.

El negre sí que va quedar lluit. Féu el gran ridícul i anà a la presó, car si no hagués volgut torejar, segurament no s'hauria sabut que estava reclamat.

BOXA

Ja us heu enterat del rebombori que ha causat el ditxós campionat del món de totes les categories. S'han dit tantes coses i se n'han fet córrer tantes d'altres que, quan nosaltres sentíem alguna cosa referent al combat, ja tot seguit maliciàvem i ens escorriem com a mals esperits.

Que si Dempsey ha fet això, que si ha fet allò, que si el seu nas era privilegiat, que si el seu cop de puny era de pronòstic, però tot plegat, ja ho veieu, ha acabat amb una "panadera" de les de pronòstic reservat.

I mireu què són les coses; ara Tunney, que també és americana, és el que talla el bacallà amb això dels pinyacs.

Ara, que això de pegra-se tan poques bufes, per repartir-se tants mils dòlars, creiem que és una cosa injusta; trobem que se'ls haurien de guanyar un xic més. 700,000 pel guanyador, 200,000 pel que ha perdut i 500,000 per l'empresari. No ho trobem del tot malament.

El que ens sap greu és que nosaltres no siguem un dels tres.

FUTBOL

El "Barcelona" ha inaugurat la temporada i un camp d'herba que quan el vàrem veure, tanmateix ens causà la impressió que un ramat abans hi havia anat a fer de les seves.

El primer partit va anar com una seda; els de casa van guanyar, i amb això ja n'hi havia prou.

Però, fillets de Déu!, al segon partit la cosa va anar de capa caiguda; cap jugador del "Barcelona" sabia el que es feia. Un tirava per ací, l'altre per allà, i ningú no sabia el que es feia.

Menys mal que vàrem poder veure una nota que ens va impressionar de debò; vàrem veure com encara dintre els jugadors hi ha excepcions, i n'hi ha algun que encara té un xic d'amor propi. Aquest va ésser Casanovas.

El públic va ésser allò que se'n diu tan cridaner; si no hagués estat que els benefactors dels elements ens varen obsessionar amb una petita pluja que va fer aclarir un xic els "farfucs" espectadors, no sabem pas com hauria acabat.

Però, vaja, la cosa no passà de ratlla i quedà tot arranjat.

NATACIO

Hem vist als austríacs, i cregueu que hi vàrem quedar embadalits. Mireu que en saben aquesta gent de nedar!

Però, en realitat, el que ens va agradar més dels vienesos foren els salts. Aquella senyora que es diu Boruett és una cosa fantàstica; un fenomen, per exemple.

A més a més, l'equip de dones de l'"Amateur", és força

interessant, i davant d'això, no és res d'estrany que la piscina del "Barcelona" es veiés completament plena.

Coses dels nostres "incondicionals" aficionats.

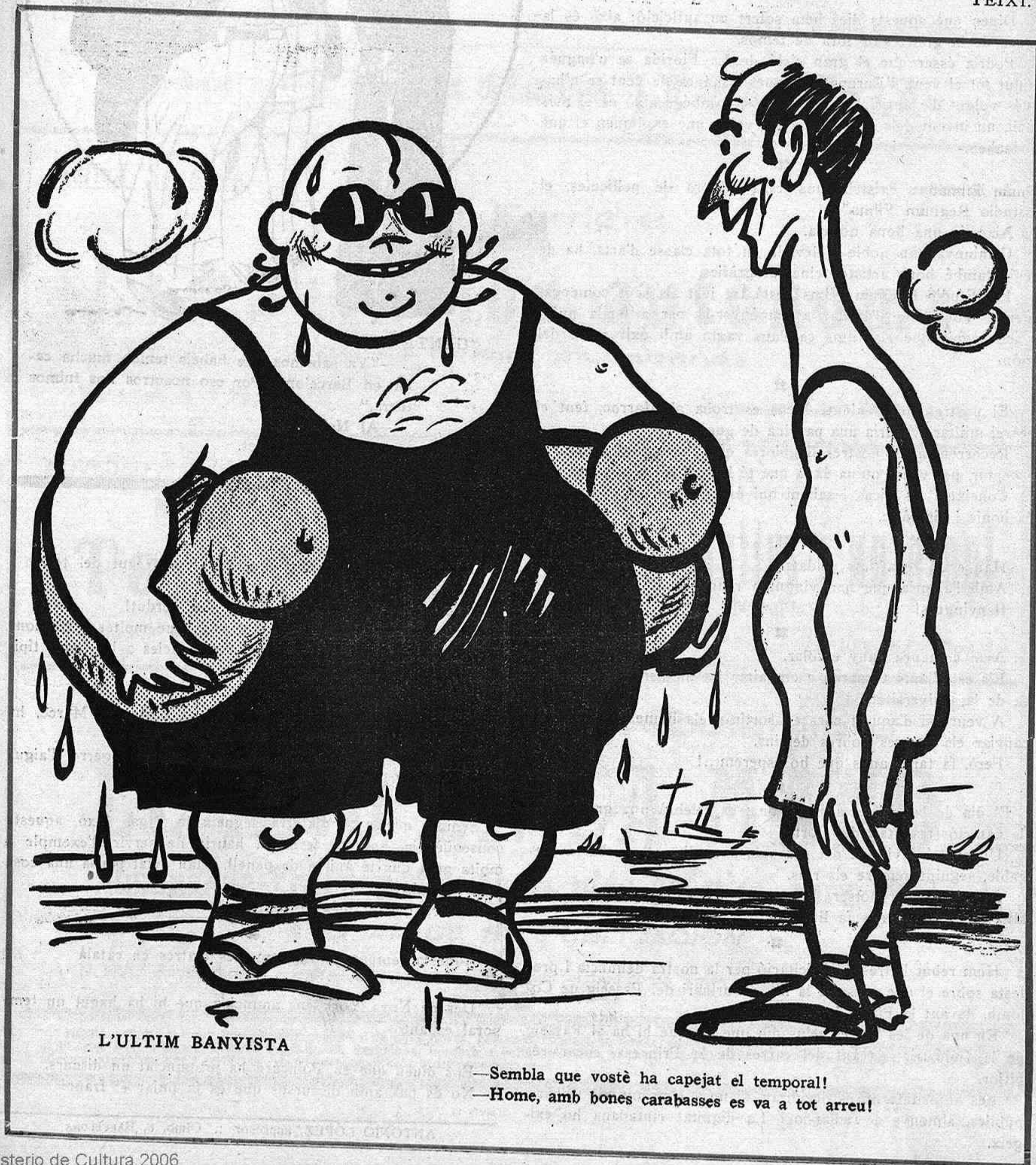
MOTORISME

Curses a l'autòdrom i als volts de la Mercè, ja teníem segura la pluja, però aquesta vegada ens ha fet quedar malament i només vàrem tenir quatre gotes i encara a la tarda.

Apart de tot, si no fos que la prova dels 100 per hora va quedar poc menys que deserta, la reunió hauria estat un èxit amb totes les de la llei.

Però, davant d'això, l'èxit de "Penya Rhin" va ésser a mitges.

TEIXI.

L'ULTIM BANYISTA

—Sembla que vostè ha capejat el temporal!
—Home, amb bones carabasses es va a tot arreu!

En un port espanyol hi han entrat dos vaixells russos. Diuen que es prohibí desembarcar els tripulants i que es posà molta guàrdia a les vores dels vapors. Potser ens equivoquem, però ens sembla que els russos no es mengen pas a ningú.

❖

Diuen que aquests dies hem sofert un anticicló; això és la causa de la gran calor fora de temps.

Podria ésser que el gran cicló de La Florida se n'hagués endut tot el vent d'Europa, i d'aquesta manca de vent se n'hagués volgut dir anticicló; podria ésser també, i això és el més fàcil, un invent dels savis per a fer veure que expliquen el que no saben.

❖

A Barcelona existeix una casa editora de pel·lícules, el "Studio Regnum Films".

Això és una bona notícia.

Catalunya, tan noble i elevada en tota classe d'arts, ha de tenir també bons artistes cinematogràfics.

El "Studio Regnum Films" està tot just als seus començaments. Tots hem d'ajudar a empènyer-la per a fer-la pujar i aconseguir que els films catalans vagin amb èxit arreu del món.

❖

El nostre amic Valentí Picas es troba al Marroc, fent el servei militar. Voldria una padrina de guerra.

Recorrem a les nostres llegidores que es vulguin afanyar a acceptar, per veure quina és la que té la sort d'ésser la padrina.

Coneixem en Picas i sabem qui és i el que val; altrament, és bonic i simpàtic.

❖

Han estat repatriats soldats.

Amb l'alegria que han vingut a reunir-se amb els seus. Benvinguts!

❖

Avui comença l'any escolar.

Els estudiants tornaran a empaitar les modistetes, a la Plaça de la Universitat.

A veure si d'aquest curs en sortiran els homes que han de canviar els nostres pobres destins.

Però, fa tants anys que ho esperem...!

❖

El dia de la Mercè, a Barcelona, es celebrà una gran cursa de natació (travessia del Port).

Un austríac vingué del seu país aquí dins d'una barca plegable, seguint sempre els rius.

Aquest senyor potser serà un gran humorista, però a nosaltres, la veritat, ens fa llàstima.

❖

Hem rebut lletres de felicitació per la nostra denúncia i protesta sobre el que passa, a la nit, a l'urinari del Passeig de Colom, davant la Plaça de Medinaceli.

En una de les lletres se'ns diu que els que hi ha al Passeig de la Indústria, davant del carrer de la Princesa, encara és pitjor.

Les autoritats no es decidiran, si no a suprimir els urinaris públics, almenys a vigilar-los? La dignitat ciutadana ho exigeix.

"GENTE BIEN"

—"Ya sabemos que habéis tenido mucha calor en Barcelona. Por eso nosotros nos fuimos fuera."

—Al Nord?

—No; a Hospitalet.

S'han celebrat les festes de la Mercè.

I res no hi hem conegut.

La Festa Major a Barcelona, ha desaparegut del tot. Planyem-nos-en.

La cosa més típicament catalana s'ha perdut!

Els barcelonins haurien de recordar que moltes poblacions bohèmies i russes tenen un gran nom gràcies a les seves típiques fires.

❖

La única festa veritable que ens ha portat la Mercè, ha estat la pluja.

Ja era hora, senyors, de què ens tiressin un gerro d'aigua fresca al cap!

❖

Sembla que a Anglaterra segueix la vaga. Això, aquesta conseqüència, aquesta fermesa, hauria de servir d'exemple a molta gent que té ànima de penell, i tan aviat pensa una cosa com una altra.

Encara que el més corrent és que no pensi res.

❖

Aquesta temporada tindrem tres teatres en català

❖

Des de Nova York ens anuncien que hi ha hagut un temporal espantós.

❖

Ens diuen que en Poincaré ha pronunciat un discurs. No és pas amb discursos que es fa pujar el franc!

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona
TELÉFON A. 4115

PRESONS D'EUROPA

ORIGENS - TRADICIONS - COSTUMS - PRESONERS
CELEBRES, ESCENES HISTORIQVES, JUSTÍCIES, INJUSTÍCIES,
CRIMS I TURMENTS, VENJANCES I EXPIACIONS. VÍCTI-
MES DEL FANATISME POLÍTIC I RELIGIÓS, ETC. ETC.

per F. GIRBAL JAUME

1.ª Sèrie: Un volum 8.ª Ptes. 2

2.ª Sèrie: Un volum 8.ª Ptes. 2

En premsa: 3.ª sèrie, Presons d'Europa LA BASTILLA

OBRA NUEVA

A. D. Ferrière

La educación autónoma

Arte de formar ciudadanos

Un tomo 8.º Pesetas. 5

Encuadernado Pesetas. 6

NOVEDAD

Marqués de Villa-Urrutia

Talleyrand

Un tomo 8.º Ptas. 10

JOAN SANTAMARIA

Quatre titelles i un ninot

Novel·la

Un tomo 8.ª Ptes. 4

Pronto aparecerá el popular libro

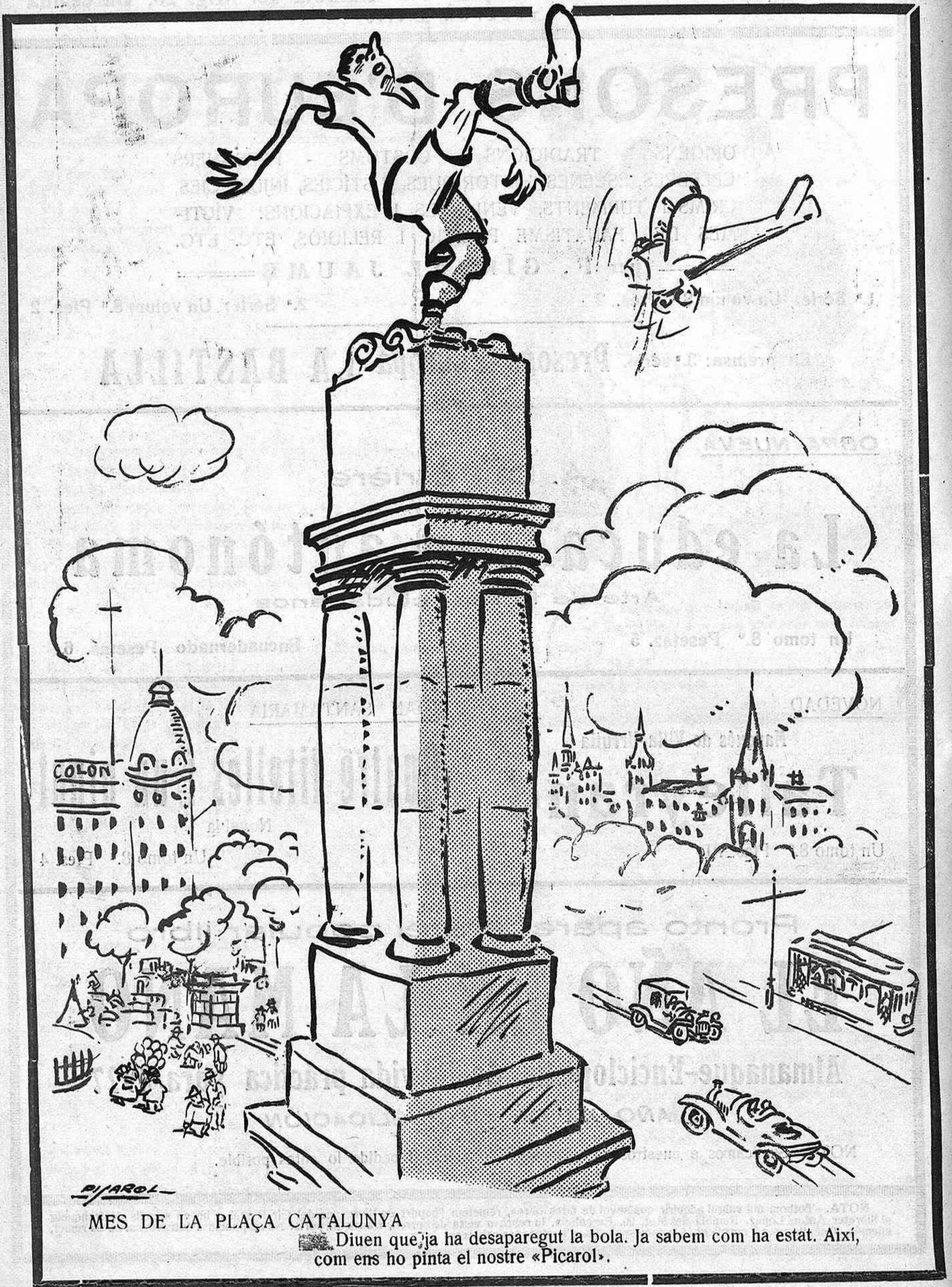
EL AÑO EN LA MANO

Almanaque-Enciclopedia de la vida práctica para 1927

AÑO XX DE SU PUBLICACIÓN

NOTA: Suplicamos a nuestros corresponsales formulen el pedido lo antes posible.

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliures del Cir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, ademés, 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

MES DE LA PLAÇA CATALUNYA

Diuen que ja ha desaparegut la bola. Ja sabem com ha estat. Així, com ens ho pinta el nostre «Píjarol».